

Ύμνησε ο κανόνας της Ανάστασης

[Ποιητές / Ορθόδοξη πίστη](#)

Ποιητής των Καταβασιών , πού ψάλλονται κατά τις εορτές της

Εκκλησίας μας , είναι ο άγιος Κοσμάς, επίσκοπος της μικρής πόλης Μαΐουμά στην Συρία και θετός αδελφός του Δαμασκηνού Ιωάννη, του έτερου μεγάλου αστέρα της ορθόδοξης υμνογραφίας. Κατέλιπε δε στην Εκκλησία μας και άλλα διαμάντια ρωμέϊκης ποίησης και θεοπνεύστου, τα οποία ψαλλαμε και χαρήκαμε μέσα στην μεγάλη Εβδομάδα.

Ποιητής των Καταβασιών λοιπόν και μάλιστα κατ' ήχον ανά εορτή: Τα Χριστούγεννα ο πρώτος, Θεοφάνεια ο δεύτερος, Υπαπαντή ο Τρίτος, ο τέταρτος της Θεοτόκου για τον Ευαγγελισμό, πλάγιος του Α για την Ανάληψη, ο θρηνητικός πλάγιος του δευτέρου για τα τριώδια της μεγαλοβδομάδας, βαρύς για την Πεντηκοστή, πλάγιος τετάρτου για τον Σταυρό τον Σεπτέμβρη.

Κατά τον αρχαιοελληνικό μύθο ο μουσικός και μυστικός Ορφέας, θέλοντας να αναστήσει την χαμένη του αγάπη Ευρυδίκη από τον τάρταρο του Άδη , έπαιξε στην λύρα του άσμα κατά τον λύδιο ήχο, θρηνητικό και γλυκύ και πενθοχαρμόσυνο και παθητικό, πού οι ειδικοί δέχονται πώς αντιστοιχεί στον δεύτερο ήχο της εκκλησιαστικής μουσικής. Ο άγιος Κοσμάς, έχοντας υπ' όψιν του τον μύθο αυτό, συνέθεσε καταβασία και κανόνα και για την εορτή του Πάσχα, σε δεύτερο ήχο, αφού ο Χριστός σαν άλλος Ορφέας, κατέβηκε στον Άδη και με την μελωδία του ευαγγελίου, ανέσυρε την Ευριδίκη ανθρωπότητα προς την ζωή. Απόδειξη όλων τούτων είναι πώς οι άγιοι ποιητές μας, ήταν εκτός από ορθόδοξοι στο πνεύμα και Έλληνες στην καρδιά και την κουλτούρα και είχαν αυτό πού λέμε συνείδηση

Κανόνα όμως στην Ανάσταση , συνέθεσε και ο μεγάλος Δαμασκηνός, το γνωστό μας «Αναστάσεως Ημέρα», σε ήχο πρώτο και πανηγυρικό και θριαμβευτικό και μεγάλο και θείο σε νοήματα και εκφράσεις. Όταν λοιπόν οι δύο αγαπημένοι αδελφοί έψαλλαν ο ένας τον Κανόνα του στον άλλο, και συγκεκριμένα όταν ο άγιος Ιωάννης έφτασε στο τροπάριο : «Νυν πάντα πεπλήρωται φωτός ουρανός τε

και γη και τα καταχθόνια...», ο άγιος Κοσμάς αναπήδησε από την χαρά του και ενθουσιάστηκε τόσο ώστε συμφώνησε να ψάλλεται δημοσία και εν ταις εκκλησίας ο Κανόνας του Ιωάννη κατά την Εορτή του Πάσχα και να ξεχαστεί ο δικός του ο θρηνητικός, πού παρέπεμπε στην κάθοδο του Χριστού στον Άδη. Έτσι κατά αρχαία παράδοση επεκράτησε να ψάλλεται άχρι της σήμερον η Καταβασία και ο Κανόνας «Αναστάσεως ημέρα...» στις αγίες του Θεού Εκκλησίες, κατά την εορτή του πάσχα.

Αξιίζει να σημειωθεί πώς ο άγιος Ιωάννης εμπνεύστηκε και κατέγραψε αυτό το φωτεινό και αναστάσιμο ποίημα, σε ένα ζοφερό και στενόχωρο σπήλαιο, πού χρησιμοποιούσε για ασκητήριο. Τόση μεγάλη ήταν η έκταση και τόσο δυνατό και έντονο ήταν το φως και η αναστάσιμη εμπειρία πού κρατούσε συνεχώς μέσα του, ώστε να γράψει τα φωτοφόρα και αυγάζοντα αυτά λόγια, σε ένα τέτοιο αντίθετο περιβάλλον!

Παραθέτουμε τροπάρια γνωστά από τον Αναστάσιμο Κανόνα του Δαμασκηνού:

Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὀψόμεθα, τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς ἀναστάσεως, Χριστὸν ἔξαστράπτοντα, καί, Χαίρετε, φάσκοντα, τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ἄδοντες.

Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφραινέσθωσαν, γῆ δὲ ἀγαλλιástῳ, ἑορταζέτω δὲ κόσμος, ὁρατός τε ἅπας καὶ ἀόρατος· Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος.

Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ, καὶ τὰ καταχθόνια· ἑορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις, τὴν Ἑγερσιν Χριστοῦ, ἐν ἧ ἔστερέωται.

Τὴν ἄμετρόν σου εὐσπλαγχνίαν, οἱ ταῖς τοῦ Ἄδου σειραῖς, συνεχόμενοι δεδορκότες, πρὸς τὸ φῶς ἠπειγόντο Χριστέ, ἀγαλλομένῳ ποδί, Πάσχα κροτοῦντες αἰώνιον.

Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι, τῷ προϊόντι Χριστῷ ἐκ τοῦ μνήματος, ὡς νυμφίῳ, καὶ συνεορτάσωμεν ταῖς φιλεόρτοις τάξεσι, Πάσχα Θεοῦ τὸ σωτήριον.

Θανάτου ἑορτάζομεν νέκρωσιν, Ἄδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆν, καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον, τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν Πατέρων, Θεὸν καὶ ὑπερένδοξον.

Ὡς ὄντως ἱερὰ καὶ πανέορτος, αὕτη ἡ σωτήριος, νύξ καὶ φωταυγῆς, τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας, τῆς Ἑγέρσεως οὔσα προάγγελος, ἐν ἧ τὸ ἄχρονον φῶς, ἐκ τάφου σωματικῶς πᾶσιν ἐπέλαμψεν.

Ὡ θείας, ὦ φίλης, ὦ γλυκυτάτης σου φωνῆς· μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γάρ, ἐπηγγείλω ἔσεσθαι, μέχρι τερμάτων αἰῶνος Χριστέ, ἦν οἱ πιστοί, ἄγκυραν ἐλπίδος,

κατέχοντες ἀγαλλόμεθα.

Ὡ Πάσχα τὸ μέγα, καὶ ἱερώτατον Χριστέ, ὦ σοφία καὶ Λόγε, τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις,
δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον, σοῦ μετασχεῖν, ἐν τῇ Ἄνεσπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς βασιλείας σου.

Πηγή: iereasanatolikisekklesias.blogspot.com